

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Lázár István

Cím: Kell-e tizenhét százast érte?

Forrás: Pesti Hírlap

3n
(Hely)

1926. 9. 12.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

636

Hely

Idő

"1926"

Személy

Székesfővárosi háziyomda 1923

Köz. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Kell-e tizenhét százast érte?

Lóvásár a Tattersallban.

Kicsi kocskák zötyögnek kifelé a Kerepesi temető tövében, a legtöbbje Kun László szekere: ember huzza, a lovat már eladták előle. A Tattersall fekete homokja sűrűn felhőzik a napragyogásban, de aranybarna kárpitja szétlebben és szemnek-szívnek kedves ösképet mutat: a lóvásárteret. Egy lovasfogai kanyarodik ki a vásártér kettőstornyú pavillonja mögül s oldalt, kissé hátrább tizenhatmarkos, peji paripát jártatnak magas galoppban a vásáros kupecsek. Nagyszerű alakok! A legtöbbje cigány, nagy darab, sötétbőrű, karvalyosru csiszár, kezükben hosszúnyelű ostor, font bojt, lent ágbafont selyemcsapó. Süt a nap, meleget libeg a föld, de vastag télizubbonyban sűrűnek-forognak a karfák között s rövid, éles ostopattogtatással nógatják a vénhedt gebéket, melyek a karfák körül, lehorgadt fejjel álmadoznak a régi, szép napokról. Ott kiérdemült huszárllovak vizsgáznak a sandaszemű kupecsek előtt, vékony nyakukat megszegik kacskán, amott meg pókos, kaptás, kehés kancák bóbiskolnak a rekkenő melegben, — csak távolabb élénkül meg a piac a kettőstornyú pavillon mögött. A nagy, szabad vásártéren cigány, sváb, tót nyelvkeverék karattyol zagyván a szép magyar szó zengő folyamában. All a vásár, sűrű-forog a piac. Egy öles magyar félkézvest tart egy ficánkoló csikót, araszos izmai megfeszülnek, ahogy két lábán táncoltatja. Pompás öszszitya kép. Sugárzó büszkeséggel dicséri kedves állatát.

— A tüzes sárkány se szilajabb, mint ez a csikó! A pokolba fut egyenest. Hogy a járása iromba? Kaptás egy kicsit, dehát így született. Tarjánból hoztam! Kétmillió az ára . . .

Cigány- és egyéb bellérek veszik körül, lesik a „kalácspénz“-t, hozzáik is már a vevőt egy mászás pékmester személyében. Megest körbe futtatják a csikót s dicsérik, leszólják.

— Négy ballába van, — kontráz az ellenpárti kupec. — Csak vágásra való. Vigyék a fővároszhoz. Ót százast sem adnék érte . . .

Megharagszik az öreg magyar s kivezeti csikóját az ordító sokadalomból. Nem eladó! A kupec még egy attakot intéznek, de hamar eloldalognak, úgy villog a magyar szem. Megsértették a lovát! Szóba sem áll az ilyen gaz nációval. Most már háromért sem adja. Ugy segítse a piripócsi Szűz Mária! A hámszerszamos sátrak mögött elnyeli a körbesodródó piac.

Mibe kerül a hám? A paraszthám párja másfélmillió, a parádeshám négy-ötmillió. Kenderkötőfékek lógnak az állványokon, fekete meg sárga ostoponyélgulák meredeznek a piac sarkában. Ott a piacról bizonyos időre kitiltott lőtűgnyökök névsora függ a hivatalos táblán, egy másikon pedig ez olvasható: „Figyelmeztetjük a lóvásárló közönséget, hogy olyan szédelő szándékkal meggyanúsítható eladókkal, akik foglaló adása nélkül lovaikat alapos megvizsgálás és kipróbálásra át nem engedik, saját érdekében adásvételi tgyületet ne kössenek!“ Vagy 320—350 vásárt csinálnak minden csütörtökön, a vásár d. e. 9-től 2-ig tart s rendszerint hét-nyolcszáz ember megfordul a piacon. Mibe kerül egy pár ló? A parasztló 5—6 millió, a kocsiiba való könnyű párja nyolc, a nehéz pedig tízmillió. Minden vásár után rendes forgalmi adót fizetnek. Az eladott lovat átírják új gazdájára. Az átírási díj darabonként 1020 korona. A szekerek helypénzt fizetnek. Rendőrök és csendőrök tartják fenn a rendet s vizváznak a vásárló közönségre,

mert a zsebtolvajok egész légiója működik a vásári sokadalomban s a bémészködő atyafiktól, bizony, sok milliót elemel.

Alku, vásári zaj reng a déli napstítésben, már egy óra s a piac megmozdul és nagylohmán kifelé fordul, mint valami mozgó szinpad, vagy egy óriás korong, amelyen marionettek és bibabók tarka serege játsza az életkomédiát lovasfiguráival s pirinyó szekereivel. Két óraker vége a vásárnak! Izgatott kiáltások pattannak föl, sürgetőbb a kínálat és nagyobb a kereslet is. Venni vagy eladni! Az idő lejár. A lókupecsek új akcióba kezdenek, ordítva esküdöznek, kapacitálnak, ráigérgetnek. Egy öreg cigánykupec tüvöltve veri a mellesontjait:

— Szakadjanak le ezek a csontok, ha többet adok érte! . . .

Az eladó, öreg sváb, észreveszi, hogy a cigány a kabátgombjait kopogtatja, észreveszi és elmeholodik.

— „Gance ló!“ — dicséri kevélyen a kancáját. — Zwa million — — Nix alább!

A szekértábor lassan kifelé vonul. Egy cigánylegény a két rud közé áll és úgy huzza a ló nélkül maradt szekeret. Hosszuhaju, öreg magyar ül a cinkusház előtt, szalonnázik a szeredásból s merengve néz a a szekérkaraván után. Ürül a piac, de még kifelé is tart az alku. Egy nagy, sovány gebét futtatnak, a farán barna vászonlepedő, olyan, mint valami eleven koporsó. A tomporán tenyérnyi sebek. Agyonhajszolt, fáradt gebe. És mégis akad vevője. Egy ferencvárosi jassz. Tizenhárom százast ígér érte, de tizenhaton alul nem adja a sváb-

paraszt. A cigánykupecek tizen is körülveszik a két felet, kapacitálják, gyúrják, lapitják, átkozzák, csufolják, megállanak minden tizedik lépésre s ismét összehozzák őket. Csattog a parola, de mindig elvágja a vásárt a svábasszony kétségbeesett kiáltása: Net, net . . . Ordít az egyik kupec:

— Kell-e tizennégy százaz érte?

Mokány cigány. Mindkét lábára sánta. Ugy hadonászik, mint valami százkaru. Kézze, lábba, szájjal, szemmel, esküvel, átokkal, gúnykacajjal, könyörgéssel, ezervonalu mimikával iparkodik a vásár létrehozásán, de a svábasszony mindig elviszi az urát a letakart lóval. De fut a jassz, trombitaszáru nadrágja verdesi a port, azért is megveszi! A vásár izgalma fölparázsluk az arcokon s az egész sokadalom a fehérleples gebe után zudul, mintha az volna a piac királynéja. A kupecek hadonásznak, fogják a feleket, parolába verik a markukat, bög az izgalom, szitok, nyers lárma rengeti a piac alját: Tizenötszáz! Gance ló . . . Net, net... Gyöz az asszonyi akarat és elvezetik a szegény gebét. A kupecek káromkodnak és a kocsmába vonulnak, csak a sántalábu csiszár áll az utcasarkon. Ordító szája kihült, orra lekókad, energikus arcvonásai szélesek, fáradtak s maga elé gesztikulál. Oda a kalácspénz!

Lázár István.